

Výbor pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů - záznam o provedení hlasování per rollam

Číslo hlasování per rollam – 1/2020

Hlasování per rollam vyhlášeno dne: 8. 7. 2020

Hlasování per rollam uzavřeno dne: 13. 7. 2020

Hlasování per rollam vyhlásila: Marta Musilová, Oddělení průřezových agend

Počet členek a členů k datu vyhlášení hlasování: 20

Počet členek a členů, kteří se v hlasování vyjádřili: 13

Počet členek a členů, kteří se nevyjádřili a jejichž hlas byl v souladu s čl. 4 odst. 4 jednacího řádu započten jako hlas PRO: 7

Výsledek hlasování: 20 PRO, 0 PROTI, 0 ZDRŽEL(A) SE

Schválené usnesení:

Výbor pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů se připojuje k existujícím usnesením výborů Rady vlády pro rovnost žen a mužů a na základě toho vyzývá Radu vlády pro rovnost žen a mužů, aby doporučila vládě ČR

- věnovat dostatečnou a systematickou pozornost genderovým dopadům pandemie COVID-19 v oblasti zdraví, péče o děti a neplacené práce v domácnosti, zaměstnanosti, domácího násilí a migrace,
- zvýšit současné personální a finanční zdroje pro mapování a zvládání dosavadních i budoucích genderových dopadů pandemie COVID-19,
- vyvinout zvýšené úsilí při přijetí legislativních opatření ke zlepšení ekonomického postavení žen (zejm. novela zákona o dětských skupinách zajišťujících jejich financování ze státního rozpočtu a zákon o náhradním výživném) a k ochraně před domácím a sexuální násilím (zejm. novela zákona o sociálních službách zajišťující dostupnost specializovaných služeb pro oběti, dokončení ratifikace Istanbulské úmluvy).

Odůvodnění:

Pandemie COVID-19 představuje unikátní zkušenost v českém i světovém kontextu. Přinesla některé nové příležitosti k pozitivním změnám, ale také a zejména náročné momenty s negativními důsledky pro celou společnost. Specificky pak pandemie dopadá na různé skupiny populace. Aby bylo možné pandemii COVID-19 zdárně zvládnout, je nezbytné věnovat systematickou pozornost právě i výzvám, které mají odlišnou podobu pro různé části společnosti. Nebudou-li opatření dostatečně citlivá vůči jednotlivým skupinám populace, hrozí nárůst různých typů sociálních nerovností. Ty představují silné riziko pro následný hospodářský a politický vývoj společnosti.

První analýzy pandemie COVID-19 jasně ukázaly, že její dopady jsou v mnoha ohledech rozdílné pro ženy a muže, resp. určité skupiny žen a mužů. Genderově specifické dopady pandemie COVID-19 se týkají zejména následujících oblastí:

- Mezi nemocnými a zemřelými je vyšší podíl mužů než žen

- V důsledku přímého vystavení vykazují ze všech pracovních kategorií vyšší podíl nemocných lidí pracujících ve zdravotnictví a sociálních službách, což jsou oblasti s vyšším podílem pracovníc-žen¹
- Kvůli uzavření škol vznikla rodičům nutnost celodenní domácí péče o děti, která kvůli převládajícím genderovým stereotypům byla plněna mnohem častěji ženami než muži²
- Péče o další závislé členy rodin rovněž častěji byla poskytována ženami
- V důsledku intenzivního soužití rodin v období ekonomické nejistoty a zvýšeného stresu docházelo k nárůstu domácího násilí, jehož oběťmi bývají častěji ženy³
- Ekonomické důsledky pandemie na nízkopříjmové rodiny s dětmi byly zesíleny v případě rodin s jedním rodičem, kterým výrazně častěji bývají matky-ženy
- Omezení služeb v oblasti pohostinství a turismu, v nichž pracuje vyšší podíl žen, dopadá ve vyšší míře na ženy než na muže⁴
- Předpokládaný nárůst nezaměstnanosti se bude pravděpodobně týkat zejména prekarizovaných zaměstnání, v nichž převažují ženy

Některé výbory a pracovní skupiny Rady vlády pro rovnost žen a mužů na tato zjištění reagovaly přijetím usnesení, v nichž genderové vzorce dopadů pandemie COVID-19 identifikují a vyvozují k nim relevantní doporučená opatření v gesci Rady vlády pro rovnost žen a mužů. Institucionální výbor se k těmto usnesením připojuje.

Pandemie COVID-19 jasně ukázala, že i zdánlivě neutrální události, jako je nemoc, mají rozdílné projevy a důsledky pro ženy a muže, resp. různé skupiny žen a mužů. Analýza genderových dopadů pandemie je v současné době zcela klíčová (stejně jako analýze specifických dopadů na jiné skupiny obyvatelstva). Pouze citlivý přístup umožní aktuální situaci zvládnout bez toho, aby se česká společnost vracela zpět v dosud dosažené míře rovnosti žen a mužů. Pandemie COVID-19 zasáhla Českou republiku v době, kdy v je připravován klíčový dokument *Strategie rovnosti žen a mužů na období 2021-2030*, který stanovuje hlavní směry a opatření v této oblasti a který tvoří rámec jak pro navazující dokumenty, tak pro čerpání finančních prostředků z ESF.

Institucionální výbor Rady vlády pro rovnost žen a mužů vnímá jako zcela zásadní, aby Vláda České republiky věnovala zvýšenou pozornost analýze dopadů pandemie COVID-19 na ženy a muže a na základě toho činila další politická rozhodnutí. Je třeba zdůraznit, že takové analýzy vyžadují dostatečné personální (expertní) a finanční zázemí. Mělo by proto dojít k navýšení zdrojů, kterými Úřad vlády ČR a klíčové resorty v této oblasti disponují.

Dosavadní studie hospodářských dopadů krize související s pandemií COVID-19 ukazují, že negativní důsledky ponесou ve zvýšené míře ženy⁵. Příčinou je skutečnost, že ženy častěji pracují v profesích ohrožených dopady krize a v prekarizovaných úvazcích. Dále to byly primárně ženy, které v době uzavření mateřských a základních škol pečovaly o děti. Jak ukazují některé studie, negativním dopadem pandemie je také zvýšené riziko domácího násilí⁶. Z těchto důvodů je nezbytné, co nejdříve dokončit přípravu legislativních návrhů vedoucích ke zlepšení ekonomického postavení žen (zejm. novela zákona o dětských skupinách zajišťujících jejich financování ze státního rozpočtu a zákona o náhradním výživném). Dále je nutné zajištění efektivnější ochrany před domácím a sexuální násilím (zejm. novela zákona o sociálních službách zajišťující dostupnost specializovaných služeb pro oběti, dokončení ratifikace Istanbulské úmluvy).

Zpracovala: Marta Musilová

Schválila: Lucie Hradecká

¹ Blíže viz <https://www.czso.cz/documents/10180/91605937/300002190201.pdf/1ef87fc1-0b33-4cd4-9f2b-f96ef1664e73?version=1.1&fbclid=IwAR09oOH8hFo48UmICITE_CT2tarpOGLkTA09hyswUZvzcHzOgahw5l_5-Wk>

² Blíže viz <<https://www.soc.cas.cz/aktualita/kdo-pecuje-o-rodinu-v-dobach-pandemie-dopady-protipandemickych-opatreni-na-ceske>>

³ Blíže viz <<https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/AP-DN---grafikaFINAL.pdf>>

⁴ Blíže viz <<https://www.soc.cas.cz/aktualita/dopady-opatreni-proti-pandemii-na-zeny-muze-na-trhu-prace>>

⁵ Blíže viz <https://idea.cerge-ei.cz/zpravy/rozdilne-ekonomicke-dopady-krize-covid-19-na-muze-a-zeny-v-cesku>

⁶ Blíže viz <https://www.profem.cz/shared/clanky/858/Tiskov%C3%A11%20zpr%C3%A1va%20FINAL_29.6.2020.pdf>